

SISSEJUHATUS

Anna Verschik

Tallinna Ülikool

Artiklikogumik käsitleb laste ja noorte mitmekeelsust. Kuigi mitmekeelsusest üldiselt ning konkreetselt laste ja noorte mitmekeelsusest on juba ilmunud hulgaliselt kirjandust ja ilmub ka edaspidi, tundub, et mitmekeelsuse eri tahud on ammendamatu teema, mis on jätkuvalt oluline nii keeleteaduse teooria kui rakenduslike uurimuste jaoks. Nõnda juhtub osaliselt sellepärast, et kogu aeg tekib uusi sotsiolingvistilisi olukordi ja uute keelte kombinatsioone (nagu näiteks türgi-vene varajane kakskeelsus); aga ka sellepärast, et juba tuntud mudeleid ja meetodeid rakendatakse uutes keelesituatsioonides, nagu näiteks hiljuti alustatud Eesti noorte keele uurin-gud. Samuti loovad uus meedia ja suhtlus interneti vahendusel uusi keelekasutuse võimalusi ja mustreid, mida on oluline arvestada mitmekeelsuse uurimisel.

Kogumiku artiklid keskenduvad niisugustele teemadele nagu varajane ja noorte mitmekeelsus, teise keele omandamine, perekonna keelepoliitika, mitmekeelne suhtlus YouTube'is ja TikTakis ja sotsiaalmeedias, etnolektide kasutus. Metodoloogia poolest on nii eksperimentaalseid kui ka etnograafilisi kirjutisi.

Elena Antonova-Ünlü ja Çiğdem Sağın-Şimşek võrdlevad türgi-vene ja türgi-inglise varajaste kakskeelsete ning türgi ükskeelsete laste narratiiviloomet. Leiti, et temporaalsete konnektiivide kasutus on mitmekeelsetel kõnelejalatel teistsugune, mis kinnitab varasemate uuringute tulemusi. Üks põhjusi võib olla türgi keele kasutuse piiratud võimalus.

Piret Baird, Reili Argus ja Merilyn Meristo uurisid eesti keele oskustaset muu (enamasti vene) kodukeelega koolilastel. Võrreldi eesti keele omandamist kahes rühmas: ühe rühma lastel oli juba mõningane eesti keele oskus varasemast ajast ja teistel mitte.

Leiti, et kooliaasta lõpuks kahe rühma eesti keele oskus ei erinenud oluliselt.

Piret Baird vaatleb kaheaastase lapse inglise-eesti koodivahetust, kusjuures sisend mõlemas keeles on tasakaalus. Erinevalt tavapäraest perekonna keelepoliitika mudelitest („üks vanem, üks keel“ või „üks keskkond, üks keel“), kasutab pere „üks päev, üks keel“ mudelit, kuna vanemad valdavad teineteise keelt. Tasakaalus sisend avaldub ka lapse väljundis mõlemas keeles: on üsna palju koodivahetusega ütlusi, mis on ükskeelsetest ütlustest keerukamad.

Vlada Baranova ja Kapitelina Fedorova tutvustavad eri aktsentidega vene keelt, mida kasutavad eri etnolingvistilise taustaga noored esinejad YouTube'is ja TikTakis. Aktsentide kasutus on suunatud ükskeelsete silmaklappide ja etniliste stereotüüpide vastu ning püüab kindlustada esinejate agentsust.

Inga Hilbig kirjeldab leedu-saksa kakskeelse poisi juhtumit ja leiab, et vastupidiselt laialt levinud arvamustele ei pruugi „üks vanem, üks keel“ põhimõte olla piisav. Ta rõhutab lapse agentsuse olulisust ja näitab, et ka passiivset keelt saab hõlpsasti aktiveerida.

Oleksandr Kapranov käsitleb inglise frikatiivi /z/ omandamist Norra kõrgema kesktaseme inglise keele õppijate seas. Katsed näitasid, et konsonant on õppijatele problemaatiline ja et enamasti asendati /z/ /s/-iga, mis on oluline teave keelepedagoogika jaoks.

Victoria Kazakovskaya analüüsib vene käändsõnatuletust vene ükskeelsete ja simultaansete vene-saksa kakskeelsete laste hulgas. Uurimus kinnitab varasemaid tulemusi, et kakskeelsete areng kummaski keeles võib mõnevõrra maha jääda, kuid kumulatiivses keelearengus on nad ükskeelsetest ees.

Geidi Kilp keskendub pragmaatiliselt tingitud erinevustele isikuvideote kasutuses eesti-inglise-jaapani Facebooki-suhtluses. Keelte kombinatsioon on haruldane ja seetõttu on niisuguste kolmkeelsete keelekasutajate arv üsna piiratud. Kuigi osalejate jaapani keele oskus on erinev, tajuvad kõik erinevust kolme keele pragmaatiliste vahendite vahel ning kasutavad jaapani isikuvideoteid nagu *senpai* ja *sensei* ka eesti- ja ingliskeelsetes ütlustes.

Eglė Krivickaitė-Leišienė ja Ineta Dabašinskienė osutavad kakskeelsete laste edule väljamõeldud sõnade kordamise testis. Kaht eri keelekombinatsiooniga kakskeelsete laste rühma ja üht leedu ükskeelsete laste rühma võrreldi ning selgus, et kakskeelsete tulemused on paremad ilmselt sellepärast, et nad valdavad kaht erinevat fonoloogilist süsteemi.

Kristiina Praakli, Mari-Liis Korkus, Aive Mandel, Elisabeth Kaukonen, Annika Kängsepp, Triin Aasa, Kristel Algvere, Helen Eriksoo, Marion Mägi, Getri Tomson ja Liina Lindström uurisid inglise keele kasutust eesti noorte juutuuberite hulgas just noorte keele uurimise perspektiivist. Kuigi eesti noored juutuuberid kasutavad inglise keelt üsna sageli, ilmnesid kaheksa esineja vahel olulised individuaalsed erinevused.

Virve-Anneli Vihman, Kristiina Praakli, Maarja-Liis Pilvik ja Mari-Liis Korkus löid kaks eesti noorteele korpust, nimelt *online*-keelekasutuse ja suulise keelekasutuse korpuse. Nad uurisid ingliskeelse sõnavara kasutuse mustreid. Selgus, et ingliskeelsete lekseemide arvu on võimatu ennustada vanuse või soo põhjal, samas on vanus ja sugu olulised tegurid kõige sagedamate inglise sõnade puhul.

Anna Verschik on üldkeeleteaduse professor, ta uurib mitmekeelsust ja keelekontakte.
anna.verschik@tlu.ee

INTRODUCTION

Anna Verschik

Tallinn University

The focus of the article collection is child and youth multilingualism. While the body of literature on multilingualism in general and child and youth multilingualism in particular is huge and steadily growing all the time, it appears that multilingualism and various aspects thereof are and always will be relevant both for linguistic theory and applied topics.

This happens partly because new sociolinguistic settings with new combinations of languages emerge (like Turkish-Russian early bilingualism) and partly because some already known models and methods are applied to new situations, like studies on Estonian youth language. Also new media and CMC create new opportunities and patterns of language use that are relevant in multilingualism research.

The studies in this volume address topics in early bilingualism, SLA, family language policy, multilingual communication on YouTube, Tik Tok and other social media platforms, and ethnolectal speech. The papers use different methodologies: some are experimental and some ethnographic in their nature.

Elena Antonova-Ünlü and Çiğdem Sağın-Şimşek compare aspects of Turkish narrative production among Turkish-Russian and Turkish-English early bilinguals on one hand and Turkish monolinguals on the other. They found that the use of temporal connectors in bilinguals differs from that of monolinguals, which is in line with the previous research on bilingual children who have Turkish as one of their languages. The reason may be the scarce use of Turkish in limited context only.

Piret Baird, Reili Argus and Merilyn Meristo investigated the development of Estonian proficiency in children with another

first language (mostly Russian). The proficiency in Estonian among two groups of learners was compared: children who had had some command in Estonian prior to the instruction and children without prior exposure to the language. It was discovered that at the end of the school year the command of Estonian did not differ much among the two groups.

Piret Baird discusses English-Estonian code-mixing in a two-year old child with balanced input in both languages. Differently from usual models (“one parent, one language” or “one environment, one language”), the model used in the family is “one day, one language”, since both parents are fluent in each other’s language. The balanced input reflected in the child’s proportional output in the two languages; many code-mixed utterances were produced, and these utterances were more complex than monolingual ones.

Vlada Baranova and Kapitolina Fedorova introduce a novel topic of the performative use of accented Russian in young TikTok and YouTube performers of a different ethnolinguistic origin. Performance of accents is aimed against monolingual bias and ethnic stereotypes and seeks to reclaim the performers’ agency.

In the contribution by **Inga Hilbig**, a case of Lithuanian-German bilingual boy is discussed, and it is suggested that, contrary to popular opinions, the OPOL policy may be insufficient. She emphasises the significance of a child’s agency and shows that passive languages may easily become activated.

Oleksandr Kapranov looks into the acquisition of the English fricative consonant /z/ among Norwegian higher intermediate learners of EFL. The experiments demonstrated that the consonant poses a challenge for the learners, as they mostly substituted /z/ with /s/, which has implications for language pedagogy.

Victoria Kazakovskaya analyses acquisition of Russian nominal derivation in Russian monolingual and Russian-German simultaneous bilingual children. The study confirms previous findings that bilinguals may lag in each of their languages behind their

monolingual peers but are superior in the cumulative language development.

The topic of the study by **Geidi Kilp** is the insertion of person references motivated by pragmatic differences in trilingual Estonian-English-Japanese Facebook communication. The combination of languages is rare and the number of such trilingual users is rather limited. The users' competence in Japanese may differ, but all of them perceive differences in pragmatic devices across the language and insert Japanese person references *senpai* and *sensei* in their Estonian and English utterances.

Eglė Krivickaitė-Leišienė and **Ineta Dabašinskienė** describe the bilingual advantage in non-word performance tests. Two groups of bilingual children with different languages and monolingual Lithuanian-speaking children were compared, and bilinguals demonstrated better results, possibly because of their command of two different phonological systems.

Kristiina Praakli, Mari-Liis Korkus, Aive Mandel, Elisabeth Kaukonen, Annika Kängsepp, Triin Aasa, Kristel Algvere, Helen Eriksoo, Marion Mägi, Getri Tomson, and Liina Lindström investigated the use of English among Estonian YouTubers from the perspective of youth language research. While English is widely used by Estonian YouTubers, the analysis of eight YouTubers exhibited significant individual differences.

Virve-Anneli Vihman, Kristiina Praakli, Maarja-Liis Pilvik, and Mari-Liis Korkus built two corpora of Estonian youth speech, those of spoken and online usage, and investigated patterns in the use of English lexical items. The amount of English items is not predicted by age or gender; however, age and gender do matter as far as the most frequently used English-language items are concerned.

Anna Verschik is professor of general linguistics at Tallinn University. Her field of research is language contacts and multilingualism. anna.verschik@tlu.ee